

Tisková zpráva

Počet českých dokumentů uvedených v kinech narůstá, sklízí úspěch i na zahraničních festivalech

Institut dokumentárního filmu (IDF) spolu s Českým filmovým centrem (ČFC) představili jako každoročně v pražském kině Světozor **deset výrazných českých dokumentů**, jejichž **dokončení je plánováno během dalšího roku**. Z údajů shrnutých těmito filmovými institucemi vyplývá, že počet českých dokumentů uvedených v kinech narůstá, **v roce 2009 to bylo třináct dokumentů, vloni čtrnáct a letos už bylo od ledna uvedeno v kinech deset filmů** a další čtyři jsou avizované. Zároveň **slaví čeští dokumentaristé pravidelně úspěchy na zahraničních festivalech**, letos například získala režisérka **Erika Hníková** nestatutární cenu čtenářů deníku Tagesspiegel určenou nejlepšímu filmu sekce Forum na Berlinale, oceněný *Nesvatbov* se dostal také na renomovaný dokumentární festival Hot Docs v Torontu, stejně jako *Vše pro dobro světa a Nošovic* režiséra **Víta Klusáka**. Tyto dva filmy Klusáka a Hníkové jsou v programu řady dalších prestižních festivalů a za uplynulý rok se tak staly tím nejkvalitnějším, co tu na poli dokumentu vzniklo.

Největší návštěvnost v českých kinech zaznamenal za dokument Matěje Mináče *Nickyho rodina* o osudech tzv. Wintonových dětí, který v kinech vidělo 32 792 diváků, dalším nejvíce navštěvovaným filmem je ohlédnutí za jednou epochou českých dějin z pohledu mlynářského učedníka s názvem *Ležáky 42* režiséra Miloše Pilaře, který vidělo 6 818 lidí, necelých šest tisíc lidí pak přišlo do českých kin na již zmíněné a v zahraničí ceněné filmy *Vše pro dobro světa a Nošovic* a *Nesvatbov*. Klusákův snímek vypráví o moravskoslezské vesnici, ve které přistálo UFO v podobě stříbřité továrny na výrobu korejských aut Hyundai, Hníková zase sledovala svobodné třicátníky ve slovenských Zemplinských Hámrech.

V minulém roce upozorňoval IDF a ČFC na deset dokumentárních počinů, mezi nimiž byl například film *Pozemšťané, koho budete volit?* Lindy Jablonské, který nebyl určen kinům, ale odvysílala jej Česká televize, letos pak získal Cenu Pavla Kouteckého, zajímavý dokument Jakuba Hejny s názvem *Divadlo Svoboda*, ve kterém vnuk mapuje životní cestu svého dědečka, mezinárodně uznávaného scénografa Josefa Svobody nebo *Medvědí ostrovy* Martina Ryšavého. **Letos filmové instituce představují tyto filmy a tvůrce: Eugéniové režiséra Pavla Štingla** o fantastní vizi budoucnosti, která se proměnila v masovou vraždu. Film využívá i unikátní archivní materiály, které produkovala ideologie „lepšího zítřka“ výtvarně zpracované animátorem Zdeňkem Durdilem; **Česká vesnice Petera Zacha** popisující svérázné odlišnosti mezi mentalitou Čechů a Němců prostřednictvím každodenních historek a i v historickém kontextu; **Mrtvá trať Šimona Špidly** o krutém průběhu stavby bezvýznamné železniční trati kdesi v tajze ve stalinistickém Rusku; dokument **Gottland** natočený na základě vybraných povídek z bestselleru Gottland polského autora Mariusze Szczygiela, který bude koncipován jako pásmo filmových esejů, vytvořené šesti studenty FAMU, popisující českou národní historii z perspektivy „toho, kdo nevyhrál“. **Režie se ujali Bohdan Bláhovec, Viera Čákanyová, Petr Hátle, Rozálie Kohoutová, Lukáš Kokeš a Radovan Šíbrt, Klára Tasovská; Zelení aneb příběhy ze stranického života Daniely Matějkové**, která i coby jako členka této strany měla možnost postihnout reformu několika osobností a samotné politické strany zevnitř a zlomové okamžiky tohoto

procesu natáčela; dokument **Baumaxa** režiséra **Vladimíra Michálka** oceňovaného mimo jiné za celovečerní hrané filmy *Je třeba zabít Sekala* či *O rodičích a dětech*, jež téměř rok mapoval tvorbu svérázného písničkáře a tvůrce Xaviera Baumaxy; dokumentární road-movie **Digital Prints of a Revolution** Petra Hátleho, **Rok konopí** režiséra **Petra Slabého** mapující objektivně problematiku této rostliny a její možnosti a meze využití pro léčebné účely; **Kytlice**, **Zimmer Frei** režisérky **Rozálie Kohoutové** nahlízející do absurdních dějin středu Evropy skrze malou obec Kytlice v bývalých Sudetech, ležící na severní hranici Čech; **31 konců/31 začátků** výtvarné skupiny **Rafani**, která se po čtyřleté pauze, kdy nepoužívali text, vrací k psanému projevu, a to rovnou filmovým traktátem mapující pražskou alternativní kulturu.

Jako každý rok na podzim vychází **katalog České dokumentární filmy 2011/2012**, ve kterém je možné dohledat informace o desítkách připravovaných dokumentárních projektů. **Svůj nový film chystá například i Helena Třeščíková**, jde opět o časosběrný dokument, tentokrát Třeščíková mapovala 35 let v životě Honzy, syna své přítelkyně. Film vstoupí do kin pod názvem **Rodinný deník** na začátku příštího roku.

IDF poté, co minulý rok oslavil deset let své existence, letos úspěšně **podpoří jubilejní stý film**. Kromě neustálého rozšiřování podpory distribuce dokončených filmů **IDF** funguje také jako podpora pro dokumentární projekty z celé oblasti střední a východní Evropy. Za svou historii **IDF** podpořil například film polského režiséra Michala Marczaka *Na konci Ruska* (Koniec Rosji, 2010), *Phnom Penh Lullaby* Pawla Kloce nebo rakouský snímek *Abendland*, ve kterém se jeho režisér Nikolaus Geyrhalt vydává na dlouhou asociativní cestu noční Evropou. Tyto filmy byly také s velkým ohlasem uvedeny na předních mezinárodních filmových festivalech jako Hot Docs Toronto, Visions du réel, Sheffield Doc/fest nebo CPH:DOX, odkud si odvezly řadu prestižních ocenění. Z českých dokumentů pak **IDF** podpořil takové projekty jako je *Doba měděná* (Ivo Bystřičan, 2010) či právě již zmíněné *Vše pro dobro světa a Nošovic* Víta Klusáka a *Nesvatbov* Eriky Hníkové.

NÁVŠTĚVNOST

**dokumentů podle počtu diváků za období 9/2010 až 9/2011 (do 20.9.2011)
(název, uvedení do distribuce, návštěvnost)**

Nickyho rodina, 2. března 2011, 32792 diváků

Ležáky 42, 27. září 2010, 6815 diváků

Vše pro dobro světa a Nošovic, 17. února 2011, 5780 diváků

Nesvatbov, 12. září 2010, 5767 diváků

Tantra, 10. března 2011, 3714 diváků

Když kámen promluví, 10. března 2011, 2988 diváků

Generace Singles, 14. července 2011, 1868 diváků

Divadlo Svoboda, 7. dubna 2011, návštěvnost 1147 diváků

Generace 60, 16. září 2010, návštěvnost 826 diváků

Drnovické catenaccio, prem. 2. září 2010, návštěvnost 573 diváků

Od višně do višně/Všechno je sračka, 3. března 2011, návštěvnost 442 diváků

For Semafor, 4. listopadu 2010, návštěvnost 434 diváků

Medvědí ostrovy, 16. prosince 2010, návštěvnost 391 diváků

Doba měděná, 13. ledna 2011, návštěvnost 212 diváků

Po dlouhé noci den, 9. června 2011, návštěvnost 210 diváků

Argippo Znovuzrozený, 21. října 2010, návštěvnost 142 diváků

Zachraňte Edwardse, 15. listopadu 2010, návštěvnost 136 diváků

DOKUMENTÁRNÍ FILMY, KTERÉ JE MOŽNÉ NOMINOVAT NA ČESKÉHO LVA ZA ROK 2011 (včetně čtyř plánovaných do konce roku):

Doba měděná, rež. Ivo Bystřičan
Nickyho rodina, rež. Matěj Mináč
Vše pro dobro světa a Nošovic, rež. Vít Klusák
Od višně do višně, rež. Jana Boršková
Všechno je sračka, rež. Tomáš Weinreb
Když kámen promluví, rež. Viliam Poltikovič
Tantra, rež. Benjamin Tuček
Divadlo Svoboda, rež. Jakub Hejna
Po dlouhé noci den, rež. Tomáš Kudrna
Generace Singles, rež. Jana Počtová
Zneužívaný, rež. Ivana Benešová
Můj otec George Voskovec, rež. Libuše Rudinská
NAZARETH - Nekonečný rockový mejdan, rež. Miloslav Šmídmajer
Rok konopí, rež. Petr Slabý

Údaje zpracované dle dat Unie filmových distributorů.

SEZNAM prezentovaných dokumentů a jejich popis dle tvůrců:

1. EUGÉNIOVÉ

Režie: Pavel Štingl

Produkce: Jiří Konečný, endorfilm

Eugenika je pojem pro nauku, která byla kdysi učenici označována za něco více než vynález kola. Měla spasit lidstvo před vážnými genetickými zátěžemi. Svou kariéru s ní spojila řada vzdělanců vysokých akademických parametrů, kteří se rozhodli hodnotit, co je v přírodě trend lepší a co horší, co je krásné a co ošklivé, a co tedy je třeba podpořit a co evolučně přibrzdit. Po druhé světové válce byl pojem eugenismus téměř vymazán ze slovníků všech jazyků světa. Nacistická ideologie využila vědu pro selektivní kritéria dokonalého národa příští tisícileté říše. Ty horší likvidovala či zbavila práva na existenci ve svém prostoru, handicapované hubila, sedmdesát milionů obyvatel východní Evropy určila pro otrocké práce, třicet procent německého národa bylo třeba vyčistit. Ne politici, ale vědci určovali tato kritéria. Někteří dokonce v Praze.

Připravovaný snímek využívá unikátních archivních materiálů, které produkovala ideologie lepšího zítřka. Tyto výtvarné i filmové archiválie zpracuje animátor Zdeněk Durdil ve fantaskní vizi budoucnosti, která se proměnila v masovou vraždu. Literární komentář upravuje spisovatel Patrik Ouředník převážně z textu své úspěšné publikace Europeana. Výsledkem má být nadčasové a velmi divácky populární zamyšlení nad hranicí vědy a pavědy v dnešním světě, v minulosti i zítřka.

2. ČESKÁ VESNICE

Režie: Peter Zach

Produkce: Jana Cisar Filmproduktion, koprodukce: Film & Sociologie, Jarmila Poláková

Pro Španěly čínská, pro Angličany řecká nebo holandská, pro Čechy španělská a pro Němce česká vesnice, kterou popsal jako předobraz neznámého již Christian

Morgenstern. „Böhmische Dörfer“ je německé úsloví vyjadřující něco neznámého, nepochopitelného. Toto úsloví pochází již z dob rakousko-uherské monarchie, kam patřily i Čechy, Morava a Slezsko. V nich měly vesnice německým uším divně, cize znějící, tedy „česká“ jména. Pro mnohé Němce je sousední země, Česká republika, dosud skoro neznámou cizinou, vně Prahy pro ně začíná „česká vesnice“.

Film Česká vesnice hledá ono nepochopené, nepochopitelné, špatně pochopené a všelijak skloňované „cizí“ v česko-německém spolu-žití. Popisuje svérázy a odlišnou mentalitu Čechů a Němců a ilustruje je v každodenních historkách a v historickém kontextu.

3. KYTLICE, ZIMMER FREI

Režie: Rozálie Kohoutová

Produkce: Tereza Horská, Hypermarket film

Kytlice, Zimmer Frei nahlíží do absurdních dějin středu Evropy skrze malou obec Kytlice v bývalých Sudetech, ležící na severní hranici Čech. Průvodci filmu jsou Luděk Farkáš, naivistický malíř a pacient místního blázince, a režisérka Rozálie Kohoutová, jejíž rodina si zde v padesátých letech koupila za tři tisíce korun jednu z chalup po odsunutých Němcích. Rozálie a Luděk, nesourodá dvojice, se spolu snaží pochopit absurditu nacionalismu, který toto místo poznamenal.

4. MRTVÁ TRATĚ

Režie: Šimon Špidla

Produkce: Pavel Berčík, Evolution Films

Stalin svírá v ruce tužku a chystá se udělat čáru do mapy Sovětského svazu. Tam, kde se hrot tuhy dotkne papíru, bude osmdesát tisíc lidí, v naprosté většině vězňů GULAGu, v nesmírně obtížných podmínkách polární tajgy stavět železniční trať. Trať s téměř nulovým strategickým významem, v krajině permafrostu a polárních bažin, s minimem techniky a vybavení. Čtyři roky budou usilovně pracovat, umírat vyčerpáním, nemocemi, násilím a trpět na samotkách, dokud nezemře konečně i sám Stalin. Během několika týdnů nezůstane po hektické činnosti nic než prázdné baráky lágrů, staré lokomotivy, zbytky kolejí, násep, telegrafní vedení. Vše bude pozvolna navráceno tajze...

5. GOTTLAND

Režie: Bohdan Bláhovec, Viera Čákanyová, Petr Hátle, Rozálie Kohoutová, Lukáš Kokeš, Radovan Síbrt, Klára Tasovská

Produkce: Tomáš Hrubý, nutprodukce

Na základě vybraných povídek z bestselleru Gottland polského autora Mariusze Szczygiela vznikne pásmo filmových esejů, vytvořené šesti studenty FAMU, popisující českou národní historii z perspektivy toho, kdo nevyhrál. Československo obklopené v geopolitickém prostoru střední Evropy velkými mocnostmi muselo vždy manévrovat v mantinelech, které mu vymezili ti ostatní (Češi bojovali v první světové válce za rakouského císaře, kterého nechtěli, utrpěli trauma Mnichovské dohody atd.). Bezmocnost v rozhodování o vlastním osudu vede k vyvinutí strategie neustálého hledání kompromisu, mírného řešení, zaujetí postoje "nepřítomného", neboť to je nejvýhodnější obrana a způsob, jak minimalizovat zažívané, viditelné ztráty (morální zmrzačení na druhé straně je však výrazné). Čechům se tak ve srovnání s jinými částmi světa nic moc nestalo. A pravděpodobně se tady ani nikdy nic nestane.

6. ZELENÍ ANEB PŘÍBĚHY ZE STRANICKÉHO ŽIVOTA

Režie a produkce: Daniela Matějková

Dokumentární film, který se kromě vnitřního vývoje politické strany zabývá také osobní angažovaností autorky a zároveň zkoumá, proč dnes společnost politikům nedůvěřuje, jak nesnadné je stát se politikem, co se skrývá pod souslovím politická intrika a jak je dnešní demokracie v mnohém neuchopitelná. V roce 2002 jsem se stala součástí skupiny lidí, kteří chtěli postavit na nohy chátrající Stranu zelených. Krátce po přímé zkušenosti s prací v ekologické organizaci jsem měla možnost sledovat, jak se oddělují světy občanské iniciativy a politické strany. Využila jsem tedy výjimečné možnosti postihnout reformu několika osobností a samotné politické strany zevnitř. S pomocí přátel jsem začala zlomové okamžiky tohoto procesu natáčet a rozhodla se, že budu po dobu několika let dění uvnitř a okolo Strany zelených důsledně zaznamenávat. Natočený materiál, při jehož získávání jsem musela čelit změnám postojů, paranoi i byrokratizování, je příslibem zajímavého politického filmu.

7. BAUMAXA

Režie: Vladimír Michálek

Produkce: Martina Šantavá, HBO Česká republika

Jedná se o dlouhodobý projekt, kdy je již bezmála rok mapována tvorba Xaviera Baumaxy. Kamery jej doprovází po koncertních pódii celé republiky. Zachycují hudebníka v malých prostorech i na ohromných festivalech. Vidíme ho jak při kontemplaci před koncertem, tak vzápětí při strhujícím výkonu na podiu. Vidíme jej na cestách mezi koncerty, na přejezdech z jednoho bizarního místa na druhé - ať už jde o malý festiválek vesnických deathmetalových skupin v Červeném Hrádku u Dačic či utajenou svatbu divadelníků v hlubokých lesích u Telče. Cílem tohoto projektu je ukázat divákovi člověka, který se svobodně pohybuje po světě. Člověka, který tvoří naprosto svobodně, jako když básník skládá báseň či malíř maluje obraz pro vlastní potěšení, nikoliv na objednávku.

8. ROK KONOPÍ

Režie: Petr Slabý

Produkce: Jan Hrnčíř

Snímek Rok konopí sleduje řadu postav, které se věnují problematice konopí z různých úhlů. V první řadě je to profesor Hanuš, který se dívá na celou záležitost očima vědce, na druhé straně je tu aktivista Dušan Dvořák (zakladatel Konopí je lék). Sledujeme i řadu pacientů léčících se konopím s diagnózami rakoviny nebo roztroušené sklerózy. Podstatnou částí filmu je i „exkurze“ do oficiálního konopného skleníku v Izraeli, kde pěstují tuto rostlinu velice sofistikovaným způsobem a následně jsou výsledné produkty zdarma rozdávány pacientům s patřičným oprávněním.

Je zde také zachycen pohled vysoce postavených politiků a policistů nejen z ČR. Nechybí ani zasvěcené výklady adiktologů, konference v parlamentu či záběry z pochodu Million Marijuana March a dalších demonstrací i soudní proces s Dušanem Dvořákem.

Celkově je snahou filmu mapovat danou problematiku objektivně, nikoliv tendenčně, a ukázat možnosti a meze využití konopí jako léku. Celým filmem se také vine otázka osobní svobody a práva jednotlivce na zdraví.

9. DIGITAL PRINTS OF A REVOLUTION

Režie: Petr Hátle

Produkce: Pavla Kubečková, nutprodukce

Skuteční lidé a jejich příběhy skryté za amatérskými videi pořízenými během "Arabského jara" v roce 2011. Dokumentární road-movie odehrávající se někde mezi digitálním prostorem a skutečností.

10. 31 KONCŮ/31 ZAČÁTKŮ

Režie a produkce: RAFANI

Rafani se po čtyřleté pauze, kdy nepoužívali text, vrací k psanému projevu, a to filmovým traktátem. Ten je logickým vyústěním dlouhodobé práce s médiem videa. Formálním základem díla se stalo mapování pražské převážně alternativní kultury. Tento rámec slouží jako odrazový můstek k dalším významovým liniím, jako jsou pohyb z vnějšku města do jeho středu či směřování k moci a vědomí. U tohoto díla nelze mluvit přímo o naraci, ale spíše o pohybu vyjádřeném číselným řazením nesourodých fragmentů. Každý z fragmentů má své téma a představitele - například Kaspar von Urbach - satelit, Ondřej Slačálek - periferie, Vladimír 518 - střed, Michal Viewegh - moc, Mark Ther - negace. Ve filmu vystupuje 21 osobností především z oblasti současného umění, literatury či politického aktivismu. Autorství filmu je stejně jako u jiných rafanských akcí kolektivní.

KONTAKTY:

Tiskový servis:

Martina Reková

martina.rekova@4press.cz

Klára Mixová

Klara.mixova@4press.cz

tel. +420 731 514 462

Institut dokumentárního filmu:

Magda Španihelová

magda@dokweb.net

tel. +420 777 784 275

České filmové centrum:

Daniela Hurábová

festival@filmcenter.cz

tel.: +420 776 660 244